

KARTA KURSU

Nazwa	Historia urbanistyki	
Nazwa w j. ang.	Urban history	
Koordynator	Dr inż. Wiesław Wańkowicz	Zespół dydaktyczny
		Dr inż. Wiesław Wańkowicz
Punktacja ECTS*	1	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem jest przekazanie wiedzy z dziejów urbanistyki oraz wybranych fragmentów historii architektury, na tle uwarunkowań demograficznych, społeczno-gospodarczych, kulturowych, rozwoju nauki, techniki, technologii itp. W ramach zajęć studenci poznają historię urbanistyki ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju miast europejskich, a także polskich – od starożytności po czasy nowożytne wraz ze zarysem zagadnienia urbanistyki współczesnej (wiek XX). Celem jest także wykształcenie umiejętności kompleksowej oceny historii cywilizacji, której przejawem było i jest konkurowanie o przestrzeń (zasoby zaspokajające potrzeby). Początkowo człowiek konkurował z przyrodą, później konkurowały ze sobą różne grupy plemienne i etniczne, ostatecznie całe społeczności i społeczeństwa. Podstawowym czynnikiem wpływającym na zakres potrzeb była liczebność populacji ludzkiej. Z drugiej strony zmieniały się możliwości wynikające z wiedzy, umiejętności i techniki, jakimi dysponował człowiek. Proste naturalne schronienie (np. jaskinia) zmieniło się w budynki, specjalizacja funkcji społecznych wywołała specjalizację w zabudowie, a pieszy idący ścieżką i niosący cały dobytek na plecach został wyparty przez systemy infrastruktury transportowej i technicznej. Dorobek urbanistyki poznajemy przede wszystkim z pozostałych po minionych okresach śladach – część z nich to zachowane budowle i fragmenty miast, część dostarczają archeolodzy. To źródło poprzez i wraz ze źródłami pisаныmi pozwala na poznanie i ocenę całej historii urbanistyki. Kurs prowadzony jest w języku polskim.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza ogólna z historii powszechnej. Podstawowa wiedza na temat złożoności gospodarowania przestrzenią.
Umiejętności	Podstawowa obsługa komputera (podstawowy zakres posługiwania się dostępnym oprogramowaniem – pakiety biurowe). Umiejętność analizy, interpretacji i wnioskowania na podstawie wiedzy historycznej (poziom szkoły średniej).
Kursy	Oprogramowanie użytkowe w gospodarce przestrzennej. Podstawy gospodarki przestrzennej.

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – student zna specyfikę gospodarki przestrzennej, jako dziedziny wiedzy, podstawy jej genezy i rozwoju, interdyscyplinarność, strukturę i przedmiot badań, a także potrzebę prowadzenia badań; student identyfikuje kolejne etapy rozwoju struktur miejskich oraz ich związki z tłem równoległych przemian cywilizacyjnych, kulturowych itp.	K_W01, K_W07.
	W02 – student rozumie społeczno-gospodarcze i przyrodnicze uwarunkowania procesów osadniczych, w tym urbanizacyjnych, ich konsekwencje dla kształtowania struktury przestrzennej i społeczno-kulturowej miast i regionów.	K_W08, K_W07, K_W14.

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – student posługuje się terminologią z zakresu gospodarki przestrzennej i urbanistyki.	K_U01.
	U02 – student samodzielnie pozyskuje informacje z literatury fachowej i innych źródeł.	K_U02.
	U03 – student potrafi objaśnić wpływ wybranych procesów politycznych, społecznych i gospodarczych oraz uwarunkowań przyrodniczych na urbanizację, wymienia i objaśnia etapy procesu ewolucji kształtowania się struktur urbanistycznych.	K_U10.

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 – student jest przekonany o potrzebie korzystania ze sprawdzonych źródeł informacji naukowej.	K_K01.
	K02 – student rozumie i docenia wartość historyczną i kulturową dziedzictwa urbanistyki i architektury uświadamiając sobie tempo współczesnych przemian cywilizacyjnych.	K_K02.

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	15									
	zo									

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, które mają na celu przekazanie podstaw historii urbanistyki z użyciem prezentacji (slajdów). Prezentacje są udostępniane jako materiał dydaktyczny.

W trakcie wykładów prowadzący zachęca studentów do zadawania pytań i dyskusji.

Formy sprawdzania efektów uczenia się:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						X		X		X			
W02						X		X		X			
U01						X		X		X			
U02						X		X		X			
U03						X		X		X			
K01						X		X		X			
K02						X		X		X			

Kryteria oceny	<p>Podstawą zaliczenia – jest pozytywna ocena z pracy pisemnej (eseju) na zadany temat, z obszaru historii urbanistyki.</p> <p>Studenci otrzymują materiały zawierające listę tematów oraz sposób realizacji zadania – wytyczne merytoryczne i formalne do eseju. Materiał jest omawiany a studenci mogą zadawać pytania.</p> <p>Kryteria oceny: samodzielność, wnikliwość i dogłębność, kompleksowość, kompletność, staranność, wykorzystanie i wykaz źródeł (przypisy i bibliografia) oraz poprawność formalna.</p>
----------------	---

Uwagi	brak
-------	------

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wprowadzenie: czynniki wpływające na rozwój miast od starożytności do czasów współczesnych oraz miejsce historii urbanistyki w naukach o gospodarowaniu przestrzenią.

Miasta europejskie i polskie w kolejnych okresach rozwoju cywilizacji:

- starożytny, w tym kluczowy związany z imperium rzymskim (także w nawiązaniu do poza europejskich ośrodków cywilizacji),
- średniowieczny (formalny początek rozwoju miast na ziemiach polskich),
- renesansowy,
- barokowy i klasycystyczny,
- przemysłowy (narodziny urbanistyki jako nauki),
- współczesny (do końca XX wieku).

Historyczne tło do rozwoju urbanizacji obejmuje zmiany społeczne, gospodarcze, ustrojowe, także rozwój wiedzy i umiejętności, techniki i technologii. Tło umożliwia lepsze zrozumienie zmian w gospodarowaniu przestrzenią, w tym ewolucji urbanizacji.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

City – miasto, urbanism – urbanistyka.
Defined city – miasto określone (jego granice) według różnych kryteriów: formalno-prawnych, demograficznych, urbanistycznych lub ekonomicznych.
Polis – miasto-państwo (osada/wspólnota) w Grecji starożytnej (z greki).
Agora – główny plac, rynek w miastach starożytnej Grecji (z greki).
Forum – rzymski plac publiczny w mieście, na którym odbywały się zebrania ludowe, targi i sądy; ośrodek życia handlowego i politycznego (z łaciny), Forum Romanum – plac w Rzymie.
Decumanus – ulica przecinająca na osi wschód-zachód miasto lub obóz rzymski (Castrum Romanum). cardo – ulica prostopadła do niej, przebiegała na linii północ-południe (z łaciny).
City location – lokacja miast, ustalenie miejsca i zasad budowy miast w średniowieczu (prawo).
Early medieval agglomeration – miasto i kilka mniejszych, samodzielnych, leżących w pobliżu osad połączonych w jedną aglomerację miejską.
Ideal city – miasto idealne, którego modele oparte na teoretycznych podstawach projektowania powstały w renesansie.
Agricultural location theory – teoria tzw. kręgów Von Thünera, wiążąca intensywność produkcji rolnej z odległością od rynku zbytu (miasta).
Location theory – teoria lokalizacji przemysłu uwzględniająca minimalizację kosztu transportu (A. Weber).
Central places theory – teoria miejsc centralnych, to jest hierarchicznego systemu lokalizacji ośrodków miejskich (W. Christaller, A. Lösh).
Urban residential layouts – plan terenów mieszkaniowych.
Organic city – miasto organiczne (usystematyzowane), rozwijające się adaptacyjnie (logiczne dostosowanie do aktualnego celu).
Smart city – miasto inteligentne (gospodarka – smart economy, transport – smart mobility, środowisko – smart environment, ludzie – smart people, jakość życia – smart living, administracja – smart governance).
Urban resilience – odporność miast na zagrożenia naturalne i ekonomiczne.

Wykaz literatury podstawowej

1. Kostrzewska M., 2013, *Miasto europejskie na przestrzeni dziejów, Wybrane przykłady*, Gdańsk: Politechnika Gdańska.
2. Paszkowski Z., 2015, *Historia idei miasta od antyku do renesansu*, Szczecin: Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny.
3. Słodczyk J., 2012, *Historia planowania i budowy miast*, Opole: Uniwersytet Opolski.
4. Tołwiński T., 1939, *Urbanistyka*, tom I: *Budowa miasta w przeszłości*, Warszawa: Politechnika Warszawska.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Fernandez-Armesto F., 2008, *Cywilizacje, Kultura, ambicje i przekształcanie natury*, tłum. M. Grabska-Ryńska, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Gehl J., 2014, *Miasta dla ludzi*, tłum. S. Nogalski, Kraków: Wydawnictwo RAM.
3. Jakubowski W., Włodarczyk M., Zdaniuk B., 2014, *Historia do 1918 roku, Perspektywa kulturowo-cywilizacyjna*, Warszawa: Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych.
4. *Miasta przyszłości – Wyzwania, wizje, perspektywy*, 2011, Komisja Europejska, Dykcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej.
5. Ostrowski W., 1996, *Wprowadzenie do historii budowy miast - ludzie i środowisko*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.
6. Pater Z., 2011, *Wybrane zagadnienia z historii techniki*, Lublin: Politechnika Lubelska.
7. Ślusarczyk W. (red.), 2017, *Historia higieny wodą pisana*, Bydgoszcz: Quixi Media Sp. z o.o.
8. Witruwiusz, 2004. *O architekturze ksiąg dziesięć*, tłum. K. Kumaniecki, Warszawa: Prószyński i S-ka.
9. Wojcieszak A., 2016, *Zapomniana logistyka*, Poznań: Wydawnictwo Rys.
10. Wróbel T., 1971, *Zarys historii budowy miast*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	5
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	
Ogółem bilans czasu pracy		30
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		1